

XABIER ERRO

«Everesten ikurrina jartzeagatik espedizio-buruak komisariara deitu zituzten, atera kontuak!»

1980an iritsi zen Everest gailurrera lehen euskal espedizioa. 35. urteurrena bete den honetan, abentura hartan parte hartu eta aurretik prestaketa lanez arduratu zen Xabier Erro mendizalearekin (Lesaka, 1946) aritu gara solasean. Orduko kontuez eta mendizaletasunaz mintzatu zaigu.

| GORKA AZKARATE |

Nola gogoratzen dituzu mendian emandako lehen urratsak?

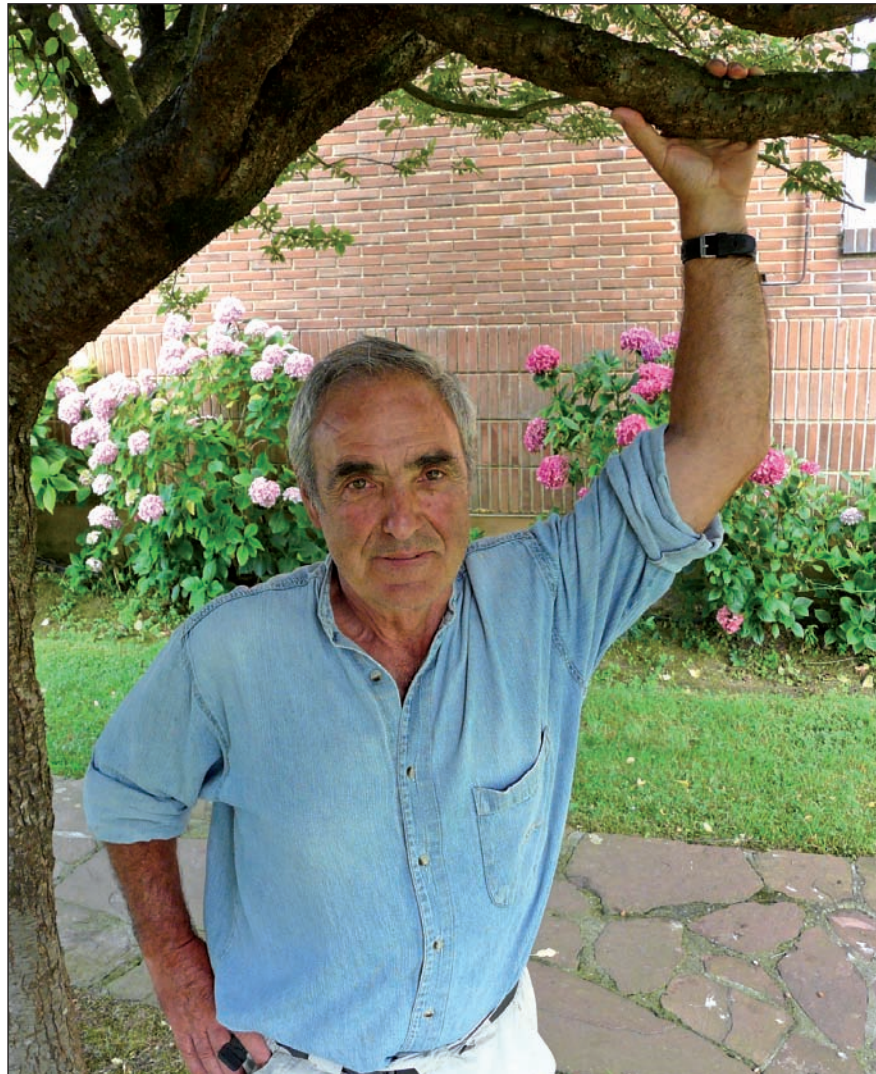
Lesakan jaio nintzen, mendi artean, eta gogon dut txikitik amarekin mendira nola joaten nintzen, Lesakatik Larrunera oinez, esaterako. Geroago, oilagorren garaian aitari laguntzen nion mendira asteburutan. Eta ikasle sasoiari, irteerak egiten hasi nintzen lagunekin. Luis Maria Balde mendizalea ezagutu nuen lanean hastez batera, eta hark erakutsi zidan eskaladako oinarritzko teknika. Pirinioetan, Vignemaleko Pique Longue iparraldeko aurpegia elkarrekin eskalatu genuen, besteak beste.

Gerora ezagun egingo zen Xabier Erro mendizalearen hastapenak ziren.

Bai. Lan kontuengatik Mexikora joan nintzen garai hartan, eta Amerikan nengoela probetuz oporretan bertako mendi altu esanguratsuenak igotzeari ekin nion: Aconcagua, Chinborazo, Huascaran... 1976an ikurrina jarri genuen Aconcaguako gailurrean eta gertakizun hark oihartzuna izan zuen Euskal Herriko orduko hedabideetan.

Everesteko gailurrera igotzeko irrika bizia zen orduan Euskal Herrian...

1974an Everest igotzeko lehenengo euskal saiakera egin zen, *Tximist* espedizio sonatua tarteko. Cegasa enpresa izan zen babesle nagusia, hortik espedizioaren izena. Ni orduan Mexikon nengoen eta espedizio hartan ez nuen parte hartu, nahiz eta espedizio-kideekin harremana banuen, noski. Ez zuten

“35 urte pasa dira eta gizartea aldatu den modu berean aldatu da mendizaletasuna ere. Teknologia, baliabideak, babesleak... Dena dira errekorrak eta horrelakoak. Gure espedizioaren helburua mendia egitea zen, baina etxean hasi eta buka”, dio Errok. Irudian, Aconcaguara egindako ibilaldi batean.

gailurrera iristerik lortu, eta berehala bigarren saiakera egin nahi izan zen. Garai hartan, baina, ez zen gaur egun bezain erraza Everestera igo ahal izateko baimenak lortzea, eta urte batzuk itxaron behar izan genituen.

1980ra arte.

Hori da. Bigarren hartan ere Cegasa enpresa atzean egon arren, Bilboko Udal Aurrezki Kutxak 8 milioi pezeta eman zituen. Eusko Jaurlaritzak eta Euskal Herriko udal askok diruz lagundu zuten espedizioa. Oraindik ere idatzita daukat koaderno batean udal bakoitzak eman zuen diru kopurua. Nafarroako Erriberako udal askok ez ezik, Ipar Euskal Herriko udal askok ere lagundu zuten diruz. Horrek eman zion benetako naziotasun izaera

“Nafarroako Erriberako udal askok ez ezik, Ipar Euskal Herriko udal askok ere diruz lagundu zuten espedizioa. Horrek eman zion benetako naziotasun izaera espedizioari. Aldaketa garaia zen eta sekulako ilusioa genuen”

ra espedizioari. Aldaketa garaia zen eta sekulako ilusioa genuen alde horretatik ere.

Hortaz, garaipen politikoa ere izan zen nolabait, zuen balentria hura.

Zalantzarik gabe. Guk baino lehenago oso nazio gutxi zeukaten Everest igota, eta arrakasta itzela izan zen hura Euskal Herriarentzat. Oihartzun handia izan zuen albisteak, eta itzuli ginenean jasotako omenaldi eta gainerakoak ildo horretatik joan ziren. Gailurrean ikurrina jarri genuela-eta, Lorente eta Rosen espedizio-buruak komisariara deklaratzera deituak izan ziren behin etxera itzuli ostean, hortik atera kontuak!

Espedizioaren nondik norakoak aipatzen hasita, gainerako espedizio-kideak hara iritsi aurretik lan handia egitea egokitu zitzaizun.

Lan munduan esperientzia neukan eta dezente bidaiatua nintzen nire adinerako. Espedizioa beste guztiak iritsi baino bi hilabete lehenago joan ginen hara Kike de Pablo eta biok. Nepalen ez zegoen ezer, eta gutzia hemendik eraman behar izan genuen. 12.000 kilo eraman genituen Bombayra hegazkinez eta handik Nepalera kamioiez, tramite guztiak egin eta gero. Kikek lagundu zidan lan honetan, nahiz eta lagundu baino

“Gailurra egiteko aukerari uko egin eta jaisten laguntzea bilakatu zen lehentasun. Segurtasuna eta elkartasuna ziren gure espedizioaren ardatzak, beste ezeren gainetik”

tarteka lan gehiago ere eman zidan, ez baitzekien ingelesez! Kar, kar, kar. Beheko zein alturako sherpak aukeratu genituen eta mar txoan besteak iritsi zirenerako lan zikina egina genuen eta kasik aklimatatuta geunden gu biok...

Lehenengo aldia zen zuretzat Himalaian.

Hala da. Pirinioak etxea bezala dira guretzat, gero Alpeak 1.000 metro garaigoak dira eta errespetu handia zor zaie, Andetan 6.000koak daude eta koska bat igotzen da zailtasuna... baina Himalaiara joan eta izotzez estalitako erraldoi haiek ikustea zirrargarria izan zen. 8.000koak bakarrik hartzen dira kontuan sarritan, baina altueraz apalagoak diren mendi asko eta asko daude Himalaian, zailak bezain interesgarriak.

Behin Everesteko Base Camp delakoan, helburu bakarra: gailurra.

Bidea ekipatzeari ekin genion, eta tartean inguruko beste zenbait mendi apalago igota aklimatazio prozesua egin genuen. Ondoren, talde txikitik banatu eta saiakerak egiteari ekin genion. Orduan ez zegoen eguraldiaren iragarpenak zehatzegi jakiterik, eta zailagoa zen guztia. Penba Tsering sherparen laguna egin nintzen, berak gailurrera igo nahi zuen bere curriculum osatzeko eta elkarrekin igoko ginela esaten zidan. Lehenengo saiakera egin genuen, baina beste sherpa batek edema izan zuenean beherako bidea hartu genuen. Handik egun batzuetara, Martin Zabaletak gailurrera iristea lortu zuen egunean, Felipe Uriarte eta biok 7.500 metrora geunden, baina gailurra egiteko aukerari uko egin eta euren jaisten laguntzea bilakatu zen lehentasun.

Taldea zegoen, beraz, norbanakoaren gainetik. Zalantzarik gabe. Gailurra Martinek bakarrik zapaldu zuen arren, guztion garaipena izan zen hura. Espedizioaren helburua gailurra lortzea zen eta lortu genuen. Segurtasuna eta elkartasuna ziren gure espedizioaren ardatzak, beste ezeren gainetik. Taldeko kide batek gailurra jo zuenez, hantxe bukatu zen espedizioa.

VITORIA
GASTEIZ
green capital

Gasteizen euskarazko
hauek ez galdu

Jai atarikoak

Abuztuak 2

Igandeak Jai programa

Itsasoaren mapa

Aihotz plaza. 17:00

Ane eta Piratak parrandan

Aihotz plaza. 19:00

Astokillo

Kalez kaleko ikuskizuna. 18:30

Abuztuak 3

Matxeteko Sagardotegia

Dantza-plaza, berbapikea

eta sagardotegiko pintxo bereziak

Aihotz plaza. 19:00

Jaiak

• UMEENTZAKO IKUSKIZUNAK

Peñafloridako Kondearen plaza. 12:30

Hor Konpon Mari Anton. Abuztuak 6.

Sukaldean festa. Abuztuak 8

Burutik jota. Abuztuak 9.

Peñafloridako Kondearen plaza. 19:30

Maite DJ. Abuztuak 6.

Mar.Is.Kal.Dejai. Abuztuak 7

Falerina lorategia. 13:00

Rock- Eroak!

• GAU JAIK

Arka plaza. 00:00

Koxkor. Abuztuak 4

Drindots. Abuztuak 5

Honat. Abuztuak 7

Lisker. Abuztuak 8

• KONTZERTUAK

Foru plaza. 00:00

ETS eta Hesian. Abuztuak 6

Aihotz plaza. 00:00

Oreka TX + Kalakan. Abuztuak 5

Tadusak, "Bide Luzea Ternuarat". Abuztuak 6

Xaiko. Abuztuak 7

Juantxo Skalari & La Rude Band. Abuztuak 8

Txosnak

Tximeleta. Abuztuak 5. 01:00

Su Ta Gar. Abuztuak 6. 00:00

Etsaiak. Abuztuak 6. 02:00

Iheskide. Abuztuak 8. 00:00

Zea Mays. Abuztuak 9. 01:00

• BERTSOAK

Abuztuaren 5etik 9ra

Aihotz plaza. 13:30

• MUSIKA ETA DANTZA

Abuztuaren 4tik 9ra

Aihotz plaza. 19:30

Kontzertuak, erromeria,

Larrain-dantza...

Maite duzun hura, euskaraz!

Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala

1980ko espedizioko kideak, atzean ikurrina eta "Nuklearrik ez" ikurra dituztela.

Urtero elkartzen zarete espedizio hartako kideak.

Takolo eta Gallardo izan ezik beste guztiak bizirik gaude oraindik, eta bai, urtero egiten dugu bilkura udaberri partean. Orduko kontuak berritzeko aukera ezin hobea da.

Gaur egungo mendizaletasuna abiaduran eta arintasunean oinarritzen da, neurri batean.

35 urte pasa dira eta gizartea aldatu den modu berean aldatu da mendizaletasuna ere. Teknologia, baliabideak, babesleak... Dena dira errekorrak eta horrelakoak. Gure espedizioaren helburua mendia egitea zen, baina etxean hasi eta buka. Gaur egun marka egitera bazoaz nekez izango duzu besteenganako elkartasuna. Everesten egoera lotsagarriak ikusi ditugu azken boladan, espedizio komertzialak tarteko. Neronek ere igoko nuke Everest gaur egun, ordaindu, lau sherpa hartu, bi aurretik eta bi atzetik, eta soka finkoa jarraituz goraino. Errespetua galdu zaio mendiari.

Mendizaleak ez al daude gaur egun, ordea, lehen baino prestatuago?

Baliteke, baina zalantzak dauzkate. Gure garaian mendizaleek ibilbide natural bat jarraitzen zuten, inguruko mendietatik Pirinioetara, ondoren Alpeetara, Andeetara, eta azkenean aukera izanez gero Himalaia. Gaur egun mendizale askok tarteko etapak ahaztu eta saltoa azkarregi ematen ez ote duten... Espedizio hartan parte hartu genuen guztiok, Felipe izan ezik (mendi gidaria zen) bestelako lanetan jarduten ginen, hau da, ez ginen mendizale profesionalak. Hala ere, ibilbide natu-

Espedizio kideak

Errok espedizio-lagun izan zituen Ramón Arrue (Azpeitia, 1948), Kike De Pablo (Zamora, 1952), Ricardo Gallardo (Donostia, 1940), Javier Garaioa (Iruñea, 1950), Emilio Hernando (Bilbo, 1953), Luis Mari Saenz Olazagoitia "Petxu" (Gasteiz, 1943), Joxe Urbieta "Takolo" (Azpeitia, 1941), Felipe Uriarte (Pasai Donibane, 1944), Juan Ignacio Lorente espedizio-burua (Gasteiz, 1939), Angel Vallejo Rosen idazkaria (Biarritz, 1942) eta tontorra zapaldu zuen Martin Zabaleta (Hernani, 1949).

ral hori egindakoak ginen eta teknikoki oso ondo prestatuak.

Egindako irteera guztien artean, zailtasun teknikoetatik bereziki gogoratzen duzunik izango duzu...

1979an Fitz Roy eskalatzen saiatu ginen Martin Zabaleta eta biok. Ekaitzetatik ez genuen lortu. Mexikon 6. mailako eskalada bideak ireki genituen, Las Ventanas parajea. Aconcaguan ekialdeko ertza egindakoa naiz, baita integrala ere, hego eta ipar gailurrak lotuz. Pirinioetan, Diablo-Costerillou ertza (Balaitous mendian) lau aldiz egin dut, Salenques-Tempestades ertza (Aneton)... Oroitzapen asko dauzkate.

Zer nolako lotura daukazu gaur egun mendiarekin?

60 urte inguruko jendez osaturiko taldetxo baten ardura daukat, eta urtero egiten dugu irteeraren bat Argentinara, Perura, Nepalera... Mendiak eta Herriak taldean ere lagundu izan dut, baina gaur egun ez dut gogorik izaten ezagutzen ez dudan jendearekin mendira joateko. Lan hori egiteko gidari gazteak daude eta lekukoa eman behar zaie.

Mendian jazotako bitxikeria bat baino gehiago izango duzu...

Askok dauzkate, bai. Aconcaguara bidean txakur bat atzetik etorri zitzaigun behin eta gurekin egin zuen lo. Hankak berotzen zizkigun, kar, kar, kar. Gailurrera iritsi zen ez kranpoi ez beste ezeren beharrik gabe. Jaitsi ginenean, bertako militarrei eman genien txakurra, eta maskotatzat hartu zuten, Beltxa izena jarrita. Handik urte batzuetara, beste txakur batekin topo egin genuen Aconcaguan, hura ere arazorik gabe igo eta jaitsi zen. Eta hango mandazain batek esan zidan: "Igoko ez da ba, Aconcaguara, Beltxaren semea da-eta!". Beltxaren istorioa kontatu nionean, sinestea kostatu zitzaion mandazainari... ■